

Spis treści

1. Wprowadzenie	2
1.1. Diagnoza	2
2. Misja	5
3. Cele strategiczne i cele szczegółowe	5
3.1. Cel strategiczny	5
3.2. Cele szczegółowe	5
4. Sposób realizacji celów	5
5. Oferta skierowana do przedsiębiorców	8
6. Bariery oraz plan ich eliminacji	9
7. Monitoring realizacji celów	12

1. Wprowadzenie

Zarządzający Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną działa na podstawie Ustawy o wspieraniu nowych inwestycji z dn. 10 maja 2018 (Dz. U. 2018 poz. 1162) i przepisów wykonawczych.

Obszar działania określony jest w Rozporządzeniu Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 4 września 2018 r. w sprawie ustalenia obszarów i przypisania ich zarządzającym i obejmuje:

- województwo pomorskie, powiaty: chojnicki, gdański, kartuski, kwidzyński, m. Gdańsk, m. Gdynia, m. Sopot, malborski, nowodworski, pucki, starogardzki, sztumski, tczewski, wejherowski,
- województwo kujawsko-pomorskie, powiaty: aleksandrowski, brodnicki, bydgoski, chełmiński, golubsko-dobrzyński, grudziądzki, inowrocławski, lipnowski, m. Bydgoszcz, m. Grudziądz, m. Toruń, m. Włocławek, mogileński, nakielski, radziejowski, rypiński, sępoleński, świecki, toruński, tucholski, wąbrzeski, włocławski, żniński.

1.1. Diagnoza

1. Lokalizacja

Województwo pomorskie znajduje się w północnej części Polski, na południowym wybrzeżu Bałtyku, a intensywny rozwój portów morskich w Gdańsku i Gdyni sprawia, że region staje się ważnym miejscem na mapie transportu morskiego w tej części Europy.

Województwo kujawsko-pomorskie posiada strategiczne położenie w centralnej części Polski i sąsiaduje z pięcioma województwami: mazowieckim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim, pomorskim oraz łódzkim.

Przez oba województwa, pomorskie oraz kujawsko-pomorskie, przebiega kluczowy dla ruchu tranzytowego paneuropejski szlak komunikacyjny tzw. korytarz VI (Gdańsk – Katowice – Żylinia), łączący Skandynawię z Europą Środkowo-Wschodnią oraz krajami basenu Morza Śródziemnego. Dodatkowo przez województwo pomorskie przebiega istotny korytarz IA (Helsinki – Tallin – Ryga – Kaliningrad – Gdańsk), będący odgałęzieniem korytarza I (Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa).

Główną i najważniejszą drogą komunikacyjną w województwie pomorskim i kujawsko-pomorskim jest Autostrada Bursztynowa A1 łącząca północną część Polski z południową, a także umożliwiającą korzystne połączenie z krajami graniczącymi na południu. Do kluczowych dróg w województwie kujawsko-pomorskim należą drogi krajowe nr 5 (E-261) (Grudziądz – Świecie – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – kierunek: Republika Czeska), droga krajowa nr 10 (Warszawa – Toruń – Bydgoszcz – Szczecin – kierunek: Niemcy), droga krajowa nr 15 (Trzebnica – Krotoszyn – Inowrocław – Toruń – Brodnica – Ostróda), droga krajowa nr 80 (Bydgoszcz – Toruń – Lubicz). Kluczowymi drogami w województwie pomorskim jest droga krajowa nr 6 (Łęgowo – Kołbaskowo), droga krajowa nr 22 (Grzechotki – Starogard Gdański – Kostrzyn) oraz droga ekspresowa S7 (docelowo połączenie Gdańsk – Rabka Zdrój). Droga krajowa nr 6 oraz S7 są rozbudowywane oraz podnoszone do standardu dróg szybkiego ruchu.

Najważniejszą linią kolejową o znaczeniu krajowym i międzynarodowym w obydwu województwach jest linia kolejowa C-E 65 (trasa Tczew – Bydgoszcz – Inowrocław – Zduńska Wola – Tarnowskie Góry – Pszczyna), komunikująca północną i południową część kraju. Dodatkowo przez województwa przebiega także ważna dla ruchu międzynarodowego linia kolejowa z Gdańska przez Bydgoszcz, Łódź, Katowice i dalej do Bratysławy lub Pragi i Wiednia. Ważnymi liniami kolejowymi w województwie pomorskim są

połączenia z Gdańską przez Warszawę, Kraków i dalej do Pragi lub Bratysławę, z Gdańską przez Olsztyn i dalej do Kaliningradu lub przez Białystok na Białoruś, a także z Gdańską przez Szczecin do Berlina. Przez województwo kujawsko-pomorskie przebiega linia kolejowa nr 353 (trasa Poznań – Inowrocław – Toruń – Olsztyn – Korsze) biegnąca z zachodniej do wschodniej granicy Polski.

Przez oba województwa przebiegają dwie z trzech prowadzących przez Polskę międzynarodowych dróg wodnych (MDW):

- szlak E-70 łączący Atlantyk z Morzem Bałtyckim,
- szlak E-40 łączący Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym.

Port Lotniczy Gdańsk jest trzecim co do liczby obsłużonych pasażerów portem lotniczym w Polsce i wciąż zwiększa liczbę obsługiwanych pasażerów na każdej z tras, jednocześnie zwiększając liczbę połączeń w ruchu krajowym i międzynarodowym.

Na znaczeniu zyskuje również Port Lotniczy w Bydgoszczy, który w 2016 roku obsłużył o 20% pasażerów więcej w porównaniu do 2014 roku. Wielu przedsiębiorców rozważa wykorzystanie tego Portu do przeładunków cargo.

2. Ludność

Łącznie oba województwa zamieszkują 4,4 mln osób, co stanowi 11,45% liczby ludności Polski ogółem. Rozkład liczby ludności na obu obszarach jest porównywalny.

W obszarze wpływów PSSE działają prężne publiczne ośrodki akademickie takie jak: Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Gdański Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, natomiast w Bydgoszczy Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego oraz Collegium Medicum UMK. W regionie mają swoje siedziby m.in. placówki Polskiej Akademii Nauk oraz instytuty i ośrodki badawczo-naukowe. W obszarze oddziaływania PSSE działają również:

- 53 szkoły wyższe, w tym 19 państwowych (m.in. Bydgoszcz, Gdańsk, Gdynia, Toruń, Włocławek) i 34 niepublicznych (m.in. Bydgoszcz, Brodnica, Gdańsk, Grudziądz, Kwidzyn, Toruń, Włocławek, Świecie, Inowrocław, Tuchola),

- 1 państwowa wyższa szkoła zawodowa (Włocławek),

- 219 techników,

- 224 zasadniczych szkół zawodowych, przekształconych od 1.09.2017 r. w szkoły branżowe.

W roku akademickim 2015/2016 uczelnie wyższe w obu analizowanych województwach ukończyło 38 394 studentów, co stanowiło 10,53% absolwentów w Polsce ogółem.

3. Branże wiodące

Analiza danych dotyczących produkcji sprzedanej przemysłu wskazuje, iż najważniejszą pozycją w województwie pomorskim jest produkcja artykułów spożywczych.

W kujawsko-pomorskim uwydatnia się natomiast produkcja papieru i wyrobów z papieru. Istotnym działem produkcji dla województwa kujawsko-pomorskiego oprócz artykułów spożywczych są również chemikalia i wyroby chemiczne.

Obecnie Pomorska SSE pozyskuje inwestorów w dominujących branżach, tj. farmacja, elektronika, przetwórstwo spożywcze. Istotna jest również produkcja: materiałów budowlanych, opakowań oraz papieru. Występowanie branż dominujących pozwala na określenie obszarów specjalizacji obszaru, tworzenia klastrów oraz ocenę możliwości jej konkurowania z innymi państwami w Europie.

Wg danych ABSL Trójmiasto i Bydgoszcz zaliczane są do największych ośrodków usług biznesowych w Polsce (obok m.in. Krakowa, Warszawy, Wrocławia, Aglomeracji Katowickiej), które zatrudniają 95% pracowników branży. Ponadto trend decentralizacji firm z sektora usług dla biznesu powoduje, że zwiększa się aktywność w mniejszych ośrodkach, takich jak np. Toruń. Trójmiejski rynek oferuje już ponad 750 tys. mkw. nowoczesnej powierzchni biurowej, a w trakcie budowy jest ponad 170 tys. mkw. biur, z czego większość ma zostać oddana do użytku do końca 2019 roku. Z kolei w Bydgoszczy podaż powierzchni biurowych przekroczyła 77 tys. mkw., a w najbliższych dwóch latach przewidywany jest wzrost podaży o kolejne 30 proc.

4. Potencjał inwestycyjny obszaru

Wzrastający poziom życia w ośrodkach miejskich woj. pomorskiego i kujawsko-pomorskiego, wykwalifikowana kadra oraz rozwój współpracy pomiędzy szkołami branżowymi a przedsiębiorcami wpływają pozytywnie na potencjał obszaru.

Dzięki inwestycjom w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej regionu (drogi S6 i S7w woj. pomorskim oraz S5 i S10 w woj. kujawsko-pomorskim) wzrasta atrakcyjność terenów inwestycyjnych, w obu województwach. Widoczny jest również wzrost znaczenia ośrodków miejskich średniej wielkości dla inwestorów z branży usług biznesowych (Słupsk, Malbork, Tczew, Włocławek, Nakło nad Notecią, Grudziądz).

Wyzwaniem dla obu województw pozostaje przygotowanie oferty dla absolwentów uczelni wyższych w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej, zwłaszcza związanej z nowymi technologiami. W związku z tym, konieczna jest współpraca samorządów uczelni, samorządów wojewódzkich z kluczowymi instytucjami otoczenia biznesu w regionach.

Dodatkowym wsparciem będzie utworzenie rady rozwoju obszaru gospodarczego, której celem ma być realne kształtowanie rozwoju gospodarczego regionów będących w obszarze oddziaływania Pomorskiej SSE.

5. Instytucje otoczenia biznesu

W województwie pomorskim działa ponad 30 instytucji otoczenia biznesu, wśród których należy wymienić parki technologiczne i przemysłowe (m.in. Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni, Gdański Park Naukowo-Technologiczny, Kwidziński Park Przemysłowo-Technologiczny), inkubatory technologiczne i przedsiębiorczości (m.in. Gdański Inkubator Przedsiębiorczości STARTER, czy inkubatory akademickie), fundusze pożyczkowe i poręczeniowe (m.in. Pomorski Fundusz Rozwoju, Pomorski Fundusz Pożyczkowy, Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych), agencje rozwoju regionalnego i lokalnego (m.in. Agencja Rozwoju Pomorza, Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego, Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego, Agencja Rozwoju Gdyni). Dodatkowo w regionie działają liczne stowarzyszenia wspierające rozwój gospodarczy.

Do instytucji istotnych ze względu na rozwój gospodarczy województwa kujawsko-pomorskiego należą izby gospodarcze (m.in. Izba Przemysłowo-Handlowa Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Bydgoszczy, Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu), stowarzyszenia (m.in. Business Centre Club), inkubatory przedsiębiorczości (m.in. Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości, Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny), parki technologiczne i przemysłowe (m.in. Toruński Park Technologiczny, Grudziądzki Park Przemysłowy) i agencje rozwoju regionalnego w Bydgoszczy i Toruniu (BARR sp. z o.o., TARR S.A.).

2. Misja

Tworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego zorientowanego na dojrzałą gospodarkę rynkową

3. Cele strategiczne i cele szczegółowe

3.1. Cel strategiczny

Działania na rzecz wzrostu inwestycji prywatnych o wysokiej wartości dodanej

Powyższy cel jest spójny z celem wynikającym z SOR (obszar kapitał dla rozwoju) oraz z celami Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020. Osiągnięcie tych celu wiąże się nierozdzielnie z realizacją zadań przyjętych i określonych w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (w szczególności w celu podniesienia konkurencyjności regionu, m.in. poprzez udoskonalanie oraz rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej); realizacją zadań przyjętych i określonych w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+3 (w szczególności w celu wzrostu konkurencyjności regionu poprzez działania zwiększające atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej).

3.2. Cele szczegółowe

1. **Poprawa klimatu inwestycyjnego w Polsce.**
2. **Wspieranie inwestycji zwiększających produktywność i konkurencyjność polskiej gospodarki.**
3. **Ukierunkowanie działań na pobudzenie inwestycji MŚP.**
4. **Wspieranie inwestycji przekładających się na zrównoważony terytorialnie rozwój wykorzystujący potencjał regionów i likwidujący bariery w rozwoju na poziomie lokalnym.**

4. Sposób realizacji celów

Cel szczegółowy	Zadanie	Sposób realizacji
1. <i>Poprawa klimatu inwestycyjnego w Polsce</i>	1.1. Współpraca z JST	<ul style="list-style-type: none"> – przeszkolenie pracowników gmin z obsługi inwestora, – organizacja cyklicznych warsztatów dla pracowników gmin w celu wypracowania standardów współpracy i podniesienia ich kompetencji, – współorganizowanie z gminami spotkań z inwestorami, – bieżąca współpraca i stały kontakt z osobą dedykowaną do obsługi inwestora w gminie, – opracowanie systemu wymiany informacji z gminami.
	1.2. Poprawa wizerunku obszaru	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie metodologii weryfikacji oczekiwań przedsiębiorców (poziomu satysfakcji), – promocja m.in. w mediach społecznościowych i na platformach zagranicznych,

1.3. Dostosowanie kadry pracowniczej do potrzeb przedsiębiorców	<ul style="list-style-type: none"> - udział w targach zagranicznych, - prowadzenie opieki poinwestycyjnej. - tworzenie klas patronackich, - pomoc dla szkół w identyfikacji miejsc do objęcia programem praktyk, - promocja szkolnictwa zawodowego, - popularyzowanie wiedzy o nowych zawodach (w tym w sektorze nowoczesnych usług dla biznesu), - organizacja wycieczek zawodoznawczych dla uczniów, - udział w spotkaniach z rodzicami w celu zmiany błędnego postrzegania szkół zawodowych jako szkół gorszych, - współpraca z centrami kształcenia ustawicznego oraz szkołami zawodowymi, - współpraca z Kuratoriami Oświaty w Gdańsku i Bydgoszczy: prowadzenie działań w zakresie łączenia edukacji z biznesem, a także wprowadzania zmian legislacyjnych dotyczących dostosowania kształcenia do potrzeb rynku pracy, - współpraca w zakresie promocji przedsiębiorstw podczas wydarzeń organizowanych przez uczelnie (np. Dni Kariery), - pomoc w organizacji spotkań przedstawicieli przedsiębiorstw w szkołach i na uczelniach, - programy partnerskie mające na celu aktywizację studentów oraz aktywizację kobiet w obszarze IT (zwiększenie dostępności kadr dla sektora nowoczesnych usług dla biznesu), - programy informacyjne. 	
1.4. Podnoszenie kompetencji pracowników zarządzających obszarami	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, kursy, wdrożenie kompetencji eksperckich, - kursy z zakresu technicznego przygotowania terenów inwestycyjnych. 	
1.5. Przygotowanie oferty inwestycyjnej dopasowanej do potrzeb inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> - aktywny udział w pracy nad planem miejscowego zagospodarowania, - udział w pracach zespołów projektowych w zakresie budowania infrastruktury drogowej i technicznej, - szkolenia dla pracowników z zakresu przygotowywania PZP, budowania infrastruktury drogowej i technicznej. 	
1.6. Opracowanie zasad współpracy z PAIH, COI, IOB	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne przygotowanie ofert inwestycyjnych, - warsztaty, spotkania case study, integracje, - wspólne wypracowanie procedur obsługi inwestorów. 	
1.7. Udział w tworzeniu i rozwoju parków technologicznych	<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie działalności Gdańskiego Parku Naukowo-Technologicznego oraz Bałtyckiego Portu Nowych Technologii jako centra inkubacji oraz start-up, - wsparcie MŚP w zakresie rozwoju nowych technologii, doradztwo i szkolenia w branżach biotechnologii, IT i ICT, odnawialnych źródeł energii, - tworzenie klastrów, 	
<p><i>2. Wsparcie inwestycji zwiększających produktywność i konkurencyjność polskiej gospodarki</i></p>	<p>2.1. Dotarcie do przedsiębiorców spełniających kryteria z ustawy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - np. poprzez analizę bazy danych firm funkcjonujących na terenie obszaru i określeniu ich potencjału, czy za pośrednictwem gmin, które mają wiedzę na temat firm działających w ich regionie lub poprzez organizację, - skorzystanie z odpłatnych usług firm tworzących bazy danych podmiotów, - bliższa współpraca i wymiana informacji z Urzędami Miast/Gmin.

<p>2.2. Realizacja kampanii promocyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja wydarzeń mających na celu zaprezentowanie warunków ustawy o wspieraniu nowych inwestycji potencjalnym inwestorom, - artykuły promocyjne w mediach, - indywidualne rozmowy z obecnymi inwestorami w celu dotarcia do kooperantów i partnerów.
<p>2.3. Promocja branż perspektywicznych w danym regionie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne konferencje, misje branżowe z przedsiębiorstwami z danej branży, - organizowanie z urzędami gmin/miast wspólnych spotkań dla przedsiębiorców.
<p>2.4. Współpraca między strefami działającymi w regionie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wspólne promowanie regionu podczas targów i misji zagranicznych oraz wydarzeń regionalnych, - współpraca w zakresie rozwijania szkolnictwa branżowego, lobbowania na rzecz rozwoju infrastruktury, - współpraca w zakresie wypracowania jednolitej procedury udzielania decyzji o wsparciu.
<p>2.5. Współpraca z administracją publiczną w zakresie wsparcia branż (udział czy pośrednictwo w projektach finansujących rozwój lub promocję danych branż)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie z urzędami gmin/miast wspólnych spotkań dla przedsiębiorców, - wspólne, partnerskie projekty JST oraz IOB.
<p>3. Ukierunkowanie działań na pobudzenie inwestycji MŚP</p>	<p>3.1. Dotarcie do przedsiębiorców MŚP</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca z IOB, firmami doradczymi i JST, - udział w targach i konferencjach, - skorzystanie z dostępnych, odpłatnych baz danych.
	<p>3.2. Organizacja spotkań informacyjnych czy konferencji dla firm MŚP</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie tworzenia łańcuchów kooperacji – współpraca małych innowacyjnych firm z dużymi, - kojarzenie z partnerami biznesowymi w Polsce i na świecie, - kojarzenie z instytucjami naukowymi i akademickimi (tworzenie projektów celowych np. hackatony itp.).
	<p>3.3. Identyfikacja terenów potencjalnie atrakcyjnych dla MŚP i ich odpowiednie przygotowanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - przejęcie apartem z KOWR gruntów i uzbrojenie ich w infrastrukturę, - współpraca z właścicielami gruntów w celu przygotowania oferty.
	<p>3.4. Tworzenie warunków do rozwoju MŚP np. Centra badawczo-rozwojowe, klastry innowacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> - współtworzenie inicjatyw klastrowych, gdzie celem współpracy jest kreowanie powiązań kooperacyjnych podmiotów z branży oraz tworzenie ekosystemu innowacji, - współpraca z ośrodkami akademickimi, np. wspólne laboratoria z Politechniką Gdańską, - pośrednictwo we współpracy nauki z biznesem, np. poprzez Dni Strefy na Politechnice Gdańskiej i współpracę w targach pracy, - budowanie i sieciowanie społeczności naukowej, badawczej i przedsiębiorczości, jako element tworzenia ekosystemu innowacyjności, - organizacja szkoleń tematycznych (np. podatkowe, techniczne) dla MŚP.
	<p>3.5. Organizacja misji zagranicznych dla MŚP</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie dedykowanych misji branżowych mających na celu wsparcie eksportu i nawiązanie kontaktów.

<p>3.6. Tworzenie komórek doradczych dla MŚP</p>	<ul style="list-style-type: none"> – kontynuacja pracy oddziału PSSE w Toruniu, – przeszkolenie pracowników JST.
<p>4.1. Promocja oferty gmin z wysoką stopą bezrobocia</p> <p><i>4. Wspieranie inwestycji przekładających się na zrównoważony terytorialnie rozwój wykorzystujący potencjał regionów i likwidujący bariery w rozwoju na poziomie lokalnym</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – promocja w mediach oraz podczas targów, – organizowanie wspólnych spotkań z JST dla lokalnych przedsiębiorców, – włączenia i zachęcanie gmin do wspólnego działania, – promocja lokalizacji z dostępem do pracowników wśród inwestorów z sektora nowoczesnych usług dla biznesu, współpraca z władzami miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Malbork, Chełmno, Grudziądz, Inowrocław, Nakło nad Notecią, Rypin, Włocławek) w zakresie aktywizacji inwestycyjnej (w tym stworzenie warunków dla firm z sektora nowoczesnych usług dla biznesu).

5. Oferta skierowana do przedsiębiorców

Usługi informacyjne nieodpłatne:

1. Prezentacja kompleksowej oferty nieruchomości inwestycyjnych w ramach obszaru oraz planów ich uzbrajania;
2. Wskazanie oferty dostępnych instrumentów wsparcia inwestorów;
3. Kompleksowe wsparcie informacyjne przedsiębiorców podczas procesu aplikacyjnego o decyzję o wsparciu;
4. Wsparcie informacyjne w zakresie należytej realizacji warunków decyzji o wsparciu;
5. Przygotowywanie informacji niezbędnych do podjęcia decyzji inwestycyjnej, w szczególności na temat potencjału społeczno-gospodarczego obszaru;
6. Wsparcie przedsiębiorców w kontaktach z organami administracji samorządowej i rządowej.

Usługi standardowe odpłatne:

1. Oferta infrastrukturalna
  - Możliwość korzystania z infrastruktury technicznej i drogowej w obszarze, której dysponentem/właścicielem jest zarządzający obszarem;
2. Oferta doradczo-szkoleniowa
  - Doradztwo i pomoc w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie decyzji o wsparciu;
  - Możliwość uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez zarządzającego obszarem, w tym z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie decyzji o wsparciu;
  - Wsparcie i pośrednictwo w kontaktach z instytucjami otoczenia biznesu, szkołami zawodowymi, ośrodkami B+R, przedsiębiorcami, klastrami, itd.;
3. Oferta badawczo-rozwojowa
  - Wsparcie i pośrednictwo w kontaktach z ośrodkami akademickimi w obszarze rozpoznania dostępności wykwalifikowanej kadry pracowniczej (absolwenci uczelni wyższych);

- Pomoc w kontaktach z naukowymi ośrodkami badawczymi działającymi na terenie obszaru w celu rozpoznania możliwości przeprowadzania badań i analiz;
4. Oferta pracownicy
- Cykliczne spotkania z przedstawicielami szkół/uczeln w zakresie dopasowywania oferty kształcenia do potrzeb lokalnych przedsiębiorców;
  - Promocja szkolnictwa branżowego poprzez m.in. organizowanie wizyt studyjnych uczniów/studentów u przedsiębiorców działających na terenie obszaru;
  - Organizowanie/współorganizowanie praktyk i staży zawodowych dla uczniów/studentów w firmach z obszaru;
5. Oferta promocyjna
- Udostępnianie przedsiębiorcom portalu Spółki dla celów informacyjnych;
  - Promocja przedsiębiorców za pomocą dostępnych kanałów komunikacji (np. strona internetowa, social media, prezentacje multimedialne itd.);
  - Promocja przedsiębiorców w publikacjach i materiałach reklamowych oraz podczas organizowanych przez zarządzającego obszarem eventów;
6. Oferta biznesowa
- Organizacja eventów i spotkań B2B dla przedsiębiorców działających na terenie obszaru;
7. Oferta pro-eksportowa
- Wspieranie zagranicznej ekspansji przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie obszaru poprzez m.in. prowadzone kampanie informacyjne dotyczące prowadzonych procedur przetargowych organizacji międzynarodowych;
  - Doradztwo w zakresie dostępnych instrumentów wsparcia ekspansji zagranicznej przedsiębiorców.

Zasady odpłatności za usługi standardowe

Wynagrodzenie za usługi określane jest w umowie zawieranej w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji o wsparciu.

Wysokość wynagrodzenia naliczana jest zgodnie z wewnętrznymi zasadami przyjętymi przez Spółkę, w formie Uchwały Zarządu.

Ostateczną wysokość wynagrodzenia ustalana jest przy uwzględnieniu następujących kryteriów:

- wielkość przedsiębiorstwa;
- wartość zadeklarowanych nakładów inwestycyjnych;
- okres obowiązywania decyzji o wsparciu.

Opłata za świadczenie przez Zarządzającego obszarem usług innych niż informacyjne płatna jest od dnia rozpoczęcia przez Przedsiębiorcę nowej inwestycji zgodnie z Decyzją. Przez Datę Rozpoczęcia nowej inwestycji, o której mowa powyżej, należy rozumieć wystawienie przez Przedsiębiorcę pierwszej faktury VAT w związku z działalnością opisaną w Decyzji. Dopuszczalne jest odmienne ustalenie terminu rozpoczęcia naliczania opłaty za świadczenie przez Zarządzającego obszarem usług innych niż informacyjne.

6. Bariery oraz plan ich eliminacji

Województwo pomorskie:

Najważniejsze bariery obszaru	Plan eliminacji
BARIERY INFRASTRUKTURALNE	
- braki w uzbrojeniu technicznym;	- wspólne prace z JST w przygotowywaniu planu uzbrojenia (dozbrojenie wliczane w cenę zakupu lub oferowanie w stanie obecnym z przekazaniem opracowanego rozpoznania przyszłemu właścicielowi); - zamieszczanie przy ofertach dodatkowych informacji dot. map infrastruktury w danym terenie.
BARIERY EDUKACYJNE	
- niedostosowanie kształcenia zawodowego i ustawicznego do zmieniających się potrzeb rynku pracy;	- zachęcanie do współpracy przedsiębiorców ze szkołami poprzez tworzenie klas patronackich, tworzenie nowych zawodów, weryfikacji programów nauczania; - promocja krótszych form doskonalenia zawodowego w Centrach Kształcenia Zawodowego dostosowanych do potrzeb pracodawców; - stały monitoring zapotrzebowania kadrowego przedsiębiorców i weryfikacja tworzonych klas w poszczególnych zawodach; - organizowanie staży i praktyk zawodowych dla uczniów oraz dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu; - zachęcanie przedsiębiorców do włączania się w unowocześnianie pracowni praktycznej nauki zawodu; - zachęcanie przedsiębiorców do prowadzenia zajęć praktycznych w szkołach oraz egzaminowania uczniów; - opracowanie materiałów informacyjnych dla przedsiębiorców – w zakresie współpracy SSE z lokalnymi szkołami zawodowymi.
BARIERY INWESTYCYJNE	
- trudne warunki geologiczne złożona i rozdrobniona struktura własnościowa;	- pozyskanie grantów na przygotowanie terenu, konsolidacja terenów na bazie umów/listów intencyjnych.
- ceny gruntów inwestycyjnych wyższe niż w innych częściach kraju;	- program patronatu ze wstępnym wynegocjowaniem z właścicielami urealnionych kwot.
- konieczność stosowania procedury sprzedaży wynikającej z ustawy o portach i przystaniach morskich (dotyczy znaczących terenów inwestycyjnych w Gdańsku i Gdyni);	- opracowanie materiałów informacyjnych z wizualizacją procedury dla potencjalnego inwestora.
BARIERY LOKALIZACYJNE	
- ograniczone możliwości transportu zbiorowego;	- stworzenie bazy przewoźników i podpisanie stosownych listów intencyjnych, wstępne przygotowanie terenu z uwzględnieniem poniesionych nakładów w końcowej cenie zakupu.
- brak MPZP;	- współpraca z JST w opracowywaniu miejscowych planów.
- brak ofert inwestycyjnych na poziomie gminnym, w tym ofert dla inwestorów zagranicznych;	- szkolenia prowadzone przez PSSE i PAIH, certyfikacja gmin - PAIH/PSSE; - umowy dot. wsparcia tego typu inwestycji przez PSSE (przekazanie kontaktu). Przejęcie przez PSSE obsługi inwestorów zagranicznych w ramach filozofii One Stop Shop; - wprowadzenie wymagań dla certyfikowanych gmin zdolności do takiej obsługi; - benchmarking ww. gmin na bazie badań "tajemniczego klienta" i spotkania podsumowujące na koniec roku.
BARIERY FINANSOWE	

- decyzje odrodleniowe obowiązujące na terenach miast;	- opracowanie materiałów informacyjnych zawierających harmonogram i koszty dla inwestora.
BARIERY PRAWNE	
- długie procedury uzyskiwania pozwoleń na budowę w starostwach;	- sporządzenie materiałów informacyjnych, zawierających terminy i osoby odpowiedzialne za etapy z danymi kontaktowymi dla każdego oferowanego terenu; - wprowadzenie benchmarkingu gmin ze spotkaniem podsumowującym na koniec roku; - wydawanie pozwoleń budowlanych przez spółki zarządzające SSE w imieniu starostw – na mocy odpowiednich uzgodnień, dla inwestycji realizowanych na mocy decyzji o wsparciu.
- zróżnicowane prawo lokalne w zakresie polityki fiskalnej (m.in. brak jednolitych interpretacji urzędów skarbowych, różne zasady korzystania ze zwolnień podatkowych w zamian za zrealizowanie inwestycji);	- opracowanie materiałów informacyjnych dot. wysokości podatków i zwolnień lokalnych (RET); - zaproszenie przedstawicieli urzędów skarbowych na szkolenia PSSE lub czynny udział w szkoleniach; - tworzenie we współpracy z izbami skarbowymi lokalnych centrów wsparcia biznesu i podatników.

Województwo kujawsko-pomorskie:

Najważniejsze bariery obszaru	Plan eliminacji
BARIERY INFRASTRUKTURALNE	
- brak uzbrojenia technicznego na terenach przemysłowych, m.in. tereny posiadają zaopatrzenie w media od gminnych dostawców, którzy nie zapewniają w przypadku większego inwestora lub kilku inwestorów wskazanego zapotrzebowania; część terenów nie posiada dróg dojazdowych lub te drogi wymagają modernizacji, na które Gmina nie może pozyskać lub nie posiada własnych funduszy;	- uzbrajanie terenów inwestycyjnych przez JST ze środków własnych lub pozyskanych z RPO - gotowość PSSE do zaangażowania w fazach projektowych; - zaangażowanie PSSE w opracowanie i wdrożenie regionalnych standardów w dziedzinie ładu przestrzennego.
BARIERY EDUKACYJNE	
- niedostosowanie kształcenia zawodowego i ustawicznego do zmieniających się potrzeb rynku pracy;	- zachęcanie do współpracy przedsiębiorców ze szkołami poprzez tworzenie klas patronackich, tworzenie nowych zawodów, weryfikacji programów nauczania; - promocja krótszych form doskonalenia zawodowego w Centrach Kształcenia Zawodowego dostosowanych do potrzeb pracodawców; - stały monitoring zapotrzebowania kadrowego przedsiębiorców i weryfikacja tworzonych klas w poszczególnych zawodach; - organizowanie staży i praktyk zawodowych dla uczniów oraz dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu; - zachęcanie przedsiębiorców do włączania się w unowocześnianie pracowni praktycznej nauki zawodu. - zachęcanie przedsiębiorców do prowadzenia zajęć praktycznych w szkołach oraz egzaminowania uczniów; - opracowanie materiałów informacyjnych dla przedsiębiorców – w zakresie współpracy SSE ze szkołami zawodowymi.
- niewystarczająca podaż wykwalifikowanej kadry pracowniczej;	- organizowanie wizyt studyjnych dla uczniów, rodziców i doradców zawodowych do firm działających na terenie Strefy; - organizacja staży i praktyk zawodowych w firmach. - organizowanie spotkań pracodawców z uczniami w szkole; - zachęcanie przedsiębiorców do weryfikacji poziomu wynagrodzenia pracowników;

	- opracowanie bazy wiedzy odnośnie potrzeb kompetencyjnych pracowników poszukiwanych przez przedsiębiorców działających w ramach SSE.
BARIERY INWESTYCYJNE	
- rozdrobnienie i złożona struktura własnościowa potencjalnych terenów inwestycyjnych;	- konsolidacja terenów na bazie umów (lub listów intencyjnych) dot. patronatu PSSE nad konkretnymi terenami.
BARIERY LOKALIZACYJNE	
- ograniczone możliwości transportu zbiorowego;	- stworzenie bazy przewoźników i podpisanie stosownych listów intencyjnych, wstępne przygotowanie terenu uwzględnieniem poniesionych nakładów w końcowej cenie zakupu.
- brak MPZP;	- współpraca z JST w opracowywaniu miejscowych planów;
- brak ofert inwestycyjnych na poziomie gminnym, w tym ofert dla inwestorów zagranicznych;	- szkolenia prowadzone przez PSSE i PAIH, certyfikacja gmin - PAIH/PSSE; - umowy dot. wsparcia tego typu inwestycji przez PSSE (przekazanie kontaktu). Przejęcie przez PSSE obsługi inwestorów zagranicznych w ramach filozofii One Stop Shop; - wprowadzenie wymagań dla certyfikowanych gmin zdolności do takiej obsługi; - benchmarking ww. gmin na bazie badań "tajemniczego klienta" i spotkania podsumowujące na koniec roku.
BARIERY FINANSOWE	
- wysoka klasa gruntów i konieczność uiszczenia opłaty odrodleniowej;	- opracowanie materiałów informacyjnych dot. procedury odrodlenia oraz kosztów z tym związanych.
BARIERY PRAWNE	
- długie procedury uzyskiwania pozwoleń na budowę w starostwach;	- sporządzenie materiałów informacyjnych, zawierających terminy i osoby odpowiedzialne za etapy z danymi kontaktowymi dla każdego oferowanego terenu; - wprowadzenie benchmarkingu gmin ze spotkaniem podsumowującym na koniec roku; - wydawanie pozwoleń budowlanych przez spółki zarządzające SSE w imieniu starostw – na mocy odpowiednich uzgodnień, dla inwestycji realizowanych na mocy decyzji o wsparciu.
- zróżnicowane prawo lokalne w zakresie polityki fiskalnej (m.in. brak jednolitych interpretacji urzędów skarbowych, różne zasady korzystania ze zwolnień podatkowych w zamian za zrealizowanie inwestycji);	- opracowanie materiałów informacyjnych dot. wysokości podatków i zwolnień lokalnych (RET); - zaproszenie przedstawicieli urzędów skarbowych na szkolenia PSSE lub czynny udział w szkoleniach; - tworzenie we współpracy z izbami skarbowymi lokalnych centrów wsparcia biznesu i podatników.

7. Monitoring realizacji celów

Cel szczegółowy	Wskaźnik	Wartość bazowa (średnia w latach 2015- 2017 r.)	Wartość docelowa w 2020 r.	Wartość docelowa w 2030 r.
1. Poprawa klimatu inwestycyjnego w Polsce	Liczba inwestycji skutecznie obsłużonych (średnia liczba wydawanych decyzji o wsparciu inwestycji/zezwoleń w ostatnich 3 latach)	22	29 (+30%)	43 (+95%)
	Wartość nakładów inwestycyjnych (średnia wartość całkowitych nakł. inwest. w obszarze z ostatnich 3 lat w mln zł)	458,27	696,57 (+52%)	902,79 (+97%)

2. Wsparcie inwestycji zwiększających produktywność i konkurencyjność polskiej gospodarki ¹	Inwestycje z priorytetowych branż (wartość nakł. inwest. w branżach SOR x 100/ całkowita wartość nakł. inwest. w obszarze)	49,90%	55% (+10,22%)	65% (+30,26%)
	Inwestycje z udziałem B+R (wartość nakł. inwest. inwestycji z udziałem B+R x 100/ całkowita wartość nakł. inwest. w obszarze)	40,64%	45% (+10,72%)	60% (+47,64%)
	Wysoko wykwalifikowane miejsca pracy (liczba nowych wysoko wykwalifikowanych miejsc pracy x 100 / całkowita liczba nowych miejsc pracy w obszarze)	% ²		
3. Ukierunkowanie działań na pobudzenie inwestycji MŚP	Polskie inwestycje (wartość nakł. inwest. z większościowym udziałem kapitału polskiego x 100/ całkowita wartość nakł. inwest. w obszarze)	30,11%	40% (+32,85%)	60% (+99,27%)
	Inwestycje MŚP (liczba wydanych decyzji o wsparciu dla firm MŚP x 100/ całkowita liczba wydanych decyzji o wsparciu)	53,03%	55% (+3,71%)	70% (+32%)
4. Wsparcie inwestycji przekładających się na zrównoważony terytorialnie rozwój wykorzystujący potencjał regionów i likwidujący bariery w rozwoju na poziomie lokalnym	Inwestycje w powiatach o wysokim bezrobociu (wartość nakł. inwest. w powiatach o bezrobociu wyższym niż 160% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju lub w miastach średnich x 100/ całkowita wartość nakł. inwest. w obszarze)	39,68%	45% (+13,41)	55% (+38,61)

WICEPREZES ZARZĄDU
Paweł Lulewicz

PREZES ZARZĄDU
Przemysław Sztandera

¹ Branże priorytetowe: lotnicza, biotechnologia, farmacja, elektroniczna, maszynowa, chemiczna, meblarska, spożywcza, IT, urządzenia medyczne, automotive.

² Ze względu na brak danych historycznych uruchomienie powyższego miernika nastąpi po roku kiedy strefy będą posiadały dane od inwestorów – dane składane w ramach składania wniosku o decyzję o wsparciu.